

LO TEATRO CATALA

PERIÓDICH INDEPENDENT

DE LITERATURA, ART, NOTICIAS Y ANUNCIS

Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos
del Teatro de Catalunya

Preus per subscripció

En Barcelona. 1'00 Pta. trimestre.
Fora... 1'50 » »
Artistas extranjers, 25 Ptas. 1' any

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ DIPUTACIÓ, 125, 2.º, 3.º

Sucursal pera cartas y avisos, en l'Arxiu
de D. J. Gelabert: Unió, 5, 3.º 2.º

Preus de cada número

Número corrent. 10 céntims
Id. atrassat. 15 »

PARAULAS Y FETS

Temps ha que volíam tornar á parlar de la poca importancia positiva que té 'l Projecte de Constitució Regional catalana aprovat en la Assamblea de Manresa á últims del passat mes de Mars.

No hi fa res que sos autors y sos apassionats n' hi donguin molta.

No importa que aquestos se belluguin y procurin sostenir en la atmósfera la seva Constitució.

De poca utilitat serán pe 'ls fins que 's proposan, las conferencias que donan continuament.

Aixó no vol dir que semblants conferencias no tinguin importancia.

Pero sols la tenen perque 'ls conferenciants son personas de instrucció y de talent.

De tal manera es aixís, que 'ls fets demostran ja palpablement la diferencia que hi ha entre aquets y las paraulas.

S' entén, las paraulas de las Bases, no las dels oradors que intentan popularisarlas.

Tractem, donchs, de probarho.

En nostre article *La Assamblea de Manresa*, (publicat en lo núm. 74 d' aquest periódich) déyam que la imposició de que s' usés sempre com oficial en Catalunya la llengua catalana, no era cosa acertada, perque semblant rigorisme acusaria falta de educació en los catalans.

Proban qu' aixó es vritat, principalment los sequents fets:

Primer: una carta que vam rébrer d' un catalanista de debó que firma «U. de Claret», qui, volent desfé 'ls arguments d' aquell article, en un párrafo de dita carta no pót menos d' exclamar que «seria realment una *grosseria* parlar en catalá á un castellá que no 'l compregui; pero en lo cas de que 's tracta—afejeix ell—la cosa es totalment distinta.»

Segón: un article del «Setmanari Catalá» de Manresa (precisament de Manresa 'hont s' han aprovat las Bases) que, referintse al ús del llenguatge matern en los programas de las festas d' aquella ciutat, diu:

«Los senyors administradors cumplirán com á bons patricis adoptant la llengua de la terra, y ensemps cumplirán cortesment ab los empleats cas-

»tellans, convidantlos per medi d' unas comunicacions en castellá.»

Queda, donchs, comprovat per un periódich catalanista de la propia ciutat de Manresa y per testimoni de qui va analisar nostre article paraula per paraula, que 'l precepte de la Constitució projectada referent á l'ús del catalá com á unich idioma oficial, no es convenient, perque—com déyam nosaltres—la idea catalanista no 'ns ha de fer pérdrer la educació.

Pero se 'ns objectará, com certament ho fa'l senyor U. de Claret en la citada carta seva, que, segons las Bases aprobadas, «sols los catalans podrán exercir carrechs públichs, fins tractantse dels administratius ó gubernatius que depenguin del Poder Central.»

Aquest argument tampoch té forsa, Ben be ho demostra «Lo Somatent», de Reus, en son número del 12 del corrent, quant en l' article *Catalans y castellans* exclama:

«Com á proba de que jamay en Catalunya s' ha deixat de fer justicia als homes que han merescut sas simpatias, prescindint del poble de sa naixensa, podriam citar molts exemples. No era pas catalá lo bisbe Urquinaona y tothom recorda sa triunfal entrada en Barcelona quan tornava de defensar los interessos catalans á Madrit, lo mateix que sa gran popularitat deguda á sas prendas personals. No es pas catalá lo general don Ramón Blanco y sa influencia sobre Catalunya es tan gran, que ha bastat sa sola presencia per apabaigar sedicions, y nombrat árbitre en qüestions diferents entre amos y trevalladors, sa persuasiva acció ha bastat á resoldrerlas amigablement. Sens sortir de nostra vila podem citar autoritats judiciales y militars no nascudas en Catalunya que han deixat etern recort de agrahiment y simpatia. Algún empleat castellá coneixem que ni per un catalá desitjariam véurel substituït.»

Mes avall afejeix:

«No farém may guerra als interessos de las demés regions, ni als homes á qui son destí porti á gobernar nostres interessos donant l' ordre de cosas establert, los imputarem may com á desmerit lo haver nascut fora de Catalunya.»

Y l' articulista acaba dient que «entre aquells á

»qui 'n Guimerà designa mes gràficament ab lo nom
»de *gent de Madrid*, no hi mancan desgraciadament
»fills de Catalunya.»

¡Fills de aquesta terra, que també dinhen potser
que senten amor per nostra benivolguda regió!

Aixó significa que per ser bon empleat no es pre-
cis ser català; basta ser apte, honrat y digne. Pre-
ferim als catalans; pero no 'ns privem de utilisar ls
serveys dels castellans quant pogan ser útils á Cata-
lunya.

Lo Sr. U. de Claret nos diu qu' anys andarrera en
Bèlgica no hi havia altra llengua oficial que la fran-
cesa, y que la part flamenca de la població no va pa-
rar fins á conseguir que la seva llengua fos declara-
da co-oficial; de manera qu' avuy se publica lo diari
oficial en las duas llenguas.

Altra demostració es aquesta en contra lo que pre-
tenen los catalanistas de la Assamblea.

Perque ¿volen ells acás que lo Diari Oficial se pu-
bliqui en Catalunya escrit en castellà y en català?
No: ells volen obligar á que s' usi oficialment sols
l'idioma regional.

Cosa que no deu ser y que si 's portés á cap, don-
naria lloch á protestas per part de molt bons cata-
lans e ilustrats catalanistas.

Ara mateix ha succehit ab motiu de la disposició
dels Ilustrissims Srs. Bisbes de Vich y de Menorca
privant que s' usi 'l castellà en las predicacions.

Algún periódich ha demostrat ja la inconvenien-
cia de la ordre de dits Prelats, que no era necessaria,
desde 'l moment que tots los predicadors tenian lli-
bertat de usá 'l català sempre que ho creyan profitós
pe'ls seus oyents.

Y l' usaban y l' usen moltes vegadas, no ja en pe-
tites vilas y en poblets, sino també en ciutats y en
las capitals.

Nosaltres som partidaris de la predicació catalana;
pero creyem que ningú té autoritat pera privar que
s' parli en terras espanyolas la llengua qu' es oficial
en tot Espanya.

Segui aixó dit ab tot lo respecte que mereixen los
senyors Prelats que pensan á la inversa.

A bon segur (y permétisse 'ns la comparació) que
cap catalanista hauria aprobat, quant hi havia mo-
neda catalana, que un Administrador de Hisenda
català hagués declarat forsós lo curs de la mateixa,
privant als que d' ell dependissen que fessin circular
la moneda legal espanyola.

Considerem útil la facultat de predicar en català,
com acabem de dir; pero no está bé la imposició de
desterrar 'l idioma castellà privant de usarlo, perque
aixó no es licit ni convenient.

Anemho á véuer.

¿No hi ha castellans en los bisbats dels ilusterrissims
Srs. Margades y Comes? ¿Són catalans tots, absolu-
tament tots los capellans que allí predican?

Si no es aixís, com segurament no es, ¿han d' es-
tar privats de sentir, ó quant menos de comprendre
'ls sermons, lo major ó menor número de oyents que
no siguin catalans? ¿se 'ls ha de condemnar á que
no escoltin la paraula dels oradors sagrats? ¿s'ha de
lograr potser que no vegin á las iglesias?

Y per altra part ¿s'ha de fer impossible, per un
mal entés esperit catalanista, que predicadors nota-
bles y distingits se dirigeixin a'ls auditoris en nostres
temples, pe' mer fet de no possehir ni compèndrer
nostra parla?

¿Consentirán aqueixos Srs. Bisbes que tan volen
estimar nostra Catalunya, que sacerdots com lo jove
e ilustre P. Blanco García, com lo P. Ballesteros, lo
P. Paulino Alvarez y altres que 'n citariam, no pu-
guin fer sentir sa veu en los temples de Vich y de
Menorca, perque no posseheixen la llengua regio-
nal?

Si 'ls sermons han de donar fruyt por sos bons
consells, per sas saludables máximas cristianas, ¿es
lógich disposar que qui no hagi nascut en Catalu-

nya no pugui trobar en las iglesias catalanas lo camí
de salvació?

¿No recordan dits Prelats que 'l gran Balmes, ca-
talà ilustre, fill de Vich precisament, excelent sacer-
dot y escriptor notabilíssim, va adquirir tota sa glo-
ria empleant en tots sos treballs intelectuals la llen-
gua de Castella?

Y entrant ara en altre género de consideracions,
pensem en la disposició del Govern dictada en las
derreries del regnat de D.ª Isabel II, manant que no
s' poguessin representar obras teatrals escrites ex-
clusivament en dialecte.

Analisem. Aquell Govern consideraba *dialecte* nos-
tra llengua: falta, donchs, saber si hauria inclós lo
català en la prohibició, si hagués cregut que 'l cata-
là era una *llengua* y no un *dialecte*.

Pero de todas maneras, no va manar que no 's po-
gués escriure en català, ni que en lo teatro no 's
pogués representar en català, sino que va voler
obligar á que no 's desterrés de la escena 'l castellà.

Y en proba d'aixó, qu'allavors se publicaban pe-
riódichs y escrits en català.

Segui com sigui, l'ordre aquella va ser fortament
censurada y molt mal rebuda per tots los amants del
Teatro Català.

Ara be: si 'l privar l'ús exclusiu de nostre idioma
en lo teatro (no la prohibició absoluta de que s' hi
representessin comedias catalanas), va ser mal fet,
¿quán pitjor no es la prosciure en absolut, lo
idioma oficial espanyol en las iglesias? ¿Vó! tal volta
ferse créuer qu' es 'l idioma castellà un idioma ex-
tranger? ¿no estem en Espanya tots los que vivim
en Catalunya? ¿no es Espanya nostra patria?

¿No s' han batut los catalans cent cops per ella?
¿no donaren nostres pares sa vida en las penyas del
Bruch per' defensar sa integritat e independència?
¿no van anar al Àfrica nostres voluntaris á salvar la
honra d' Espanya?

Donchs si Catalunya es espanyola ¿á qué vé aquest
afany de privar en sas comarcas l'ús del idioma o-
ficial d' Espanya? ¿á qué vé aquest afany de que no hi
hagi mes que catalans en nostra terra?

Y no s' vingui dient que aixó són arguents cas-
tellanistas, com digué «L' Avenç» del mes d' Abril
parlant d' un escrit nostre, no.

Aixó són arguments catalanistas, perque són en
favor de la causa de Catalunya.

Aixó es lo parer dels que, com lo firmant, cen-
suran y critican als catalans que jactantse de ser re-
gionalistas, permeten que s' deixi d' usar l'idioma
català en sas famílies.

Aixó es la veu de la rahó sense apassionament.

Aixó es la forsa de la lógica, que pot mes que las
ilusions enganyadoras.

Es la veritat que demostra que á alguns catalanis-
tas la passió 'ls fa perdre 'l coneixement.

Y en fi, són fets pràctichs que convé tinguem molt
en compte tots los catalans que de veras sentim amor
per nostra patria.

P. DE R.

NOSTRE TEATRO

Los joves aficionats

Gran es lo número de societats particulars que
donan funcions dramáticas á càrrech de joves aficio-
nats: socis de las mateixas.

Anys enrera, sobre ser contats, per lo poch, los
teatros d' aficionats, tot lo seu goig era representar
obretas senzillas ab decoracions senzillas també y
joch escénich capás pe' l local ahont se donaban las
funcions.

Teta la gallinayre, La sala de rébrer. Los banys de Caldetas y altres per l'istil, eran lo repertori y 'l jo- yós entreteniment de las familias qu' assistian á las representacions de 'ls aficionados.

De tant en tant, y com fent un verdader esforç, se representaba *Las joyas de la Roser* y fins *Las Eursas del Mas*, obras que 's preparaban ab temps y s' ense- jaban ab cert respecte.

Avuy com avuy los teatros de aficionados han cam- biat totalment. ¿Qué vol dir aixó de *Las joyas*, etc.? ¡No, senyors, no! *El Monaguillo, A casarse tocan, El Sr. Luis el Tumbon*; en fi, totes quantas obras s' estre- nan en nostres principals teatros, obras qual éxit las mes de las vegadas depén de las decoracions, dels trajos y d' una bona orquesta: aixó, si no hi fi- gura també alguna estranyesa propia del género de que parlem.

Los teatros de societats, generalment son petits, encoforuats y ab malas condicions acústicas. Las sarsuelas se concertan ab piano; director d' escena ho es un de 'ls aficionados ó tots á la vegada, lo qual vol dir que tots estudian y ensenjan sense cap méto- do segur, á pur capritxo. ¿Qué resulta de tot aixó? ¿Qué? Un desgavell cumplert.

Cada vegada que lleigeixo las notas de las fun- cions particulars que 'ns portan nostres colabores- dors y redactors pera fer la revista setmanal, la vri- tat, no puch menos de sonriurer. ¿Cóm no, si hi veig «en la societat *Tal* y en la representació de *tal* obra, varen distingirse molt los senyors *Tal* y *Tal*» etc.

No, senyors, no pot-ser: aquí hi ha un mal entés: no es que *aquets* varen ferho be, es que 'ls *demés* van ferho molt mes malament que 'ls que anomena la nota. Per aixó es que si ho insertem, es pensant que 'l lector ja compendrà que 's tracta d' un desempe- nyo bo relativament. D' altra manera no es possi- ble que sigui, y vaig á donar rahons.

Tenim ja per sentat las qualitats nulles del local. Anem ara á véuer las condicions de 'ls *actors aficio- nats*. Dat cas de que algún d' ells (pochs) tingan algo d' artista, ¿poden per si sols desarrollar ab bon sentit sas facultats intellectuals?

No; l' arbre per creixer dret s' ha d' apoyar en canyas y guias; al marino per navegar ab rumbo segur li precisa la brújula.

Ab llarch curs de desempenyar obras senzillas ab tipos de nostra terra, pót un *verdader* aficionat edu- carse ell mateix; pót fins crearse una escola. Pero ab tipos y costums que no són los nostres, que 'ns són completament desconeguts á fondo, mal pót l' aficio- nat emprendre' ab base sólida l' estudi del paper que té de desempenyar.

¿Vol dir aixó que jo anyoro las representacions de *Teta la gallinayre, Las joyas*, etc.? ¿qué 'ls aficionados no tenen de fer altres obras que aquestas?

No, no: lluny de mí tal idea. Cada temps se porta 'l seu género, sas costums. Lo teatro d' avuy no es de bon trós lo d' ahir. Avuy lo públich exigeix un espectacle mes viu, mes atrevit; nostras joyas litera- rias (que joyas té 'l Teatro català) jeuhen en sos es- tutxos enpolsinats; los diamants americans llensan llum per tots sos cayres; pero no es llum pura, es sols claror que li presta "l talco de sota, es dir, de la decoració.

Las obras qu' avuy dominan son... d' *espruma*; son volbas de sabó moll.

Un gesto, una frase en contra-sentit, una tonadi- lla més ó menos ramplona, una massa coral ab bon mostruari de pantorrillas contituheix un éxit, una popularitat y á voltas la fortuna d' un autor. Lo qual vol dir que á nostras societats que no posseheixen res d'aixó la propagació d'aquet género sempre 'ls ha d'anar malament. Tot lo mes que pót fer l' aficio- nat afanyós de lluhirse, es copiar lo que véu en los teatros públichs; mes com tot lo que véu ja es prou fals y acomodaticí, d'aquí resulta, que, per mes pas-

ta d' actor que l'aficionat tinga, mal pót adquirir deguda forma.

Si nostres aficionados cultivessin altre género, no hi ha pas cap dupte que 'n treurien molt mes partit, perque sols copiant los tipos del natural (tipos y cos- tums que á tot' hora 'ns voltan) adquiriria gran ri- quesa de coneixements, cosa que en lo teatro es lo principal, per mes que avuy se 'n fassi cas omis.

Arribat que sóch á aquet punt, me toca fer una objecció per la bona inteligencia de 'ls lectors y en descárrech meu; y es que al proposarme parlar de *Nostre Teatro*, no s' crega ningú que ho vagi á fer ab rencilla de particularisar á uns y altres, no: la idea que 'm mou, es sols la de marcar l'estat del teatro en petita y gran escala, tractant de aclarir punts que á primer cop de vista resultan bon tros estranys per qui no 's pren lo treball d' estudiarlos.

ANTÓN MOSTASSA.

¡QUI HO DIRÍA!

De ta ròssa cabellera
un ris me vas oferir,
present que vaig agraïr
ab antenció verdadera.

Des' llavors ma estimació
envers tu molt mes creixia:
aquell ris per' mi tenia
irresistible atracció.

¡Quantas voltas (jo pensaba)
aquet risset tan daurat
son front de neu ha besat
quant l' oreig l' amanyagaba!...

En fi: fou tant mon encís,
que 't diré d' una vègada
que com reliquia sagrada
conservaba jo aquell ris

Fa poch temps del cas aquet,
y ahir, sens ni recordarte,
en cert carrer vaig troharte
ab un jove fent braset.

Aixó á 'n a mí res me fa,
tal volta 'l tens á dispesa.

Mes lo que 'm causá extrenyesa
y es motiu per molt rumiar,
es que ta trena daurada
y tus rissos, he notat
qu' en poch dias s' han tornat
negres com viuda endolada.

Y, ab franquesa, al recordar
l' hermosura d' aquets rissos
per mes que signen postissos,
aquell que 'm vas regalar,
á la flama del meu llum
m' he gosat martirizantlo
y he pensat tot contemplantlo,
convertit en cendra y fum:

—Si 'l cabell (així ho fas creurer)
ab tant enginy sabs canviar,
també deus falsificar
ton cor que ningú 'l pot véuer.

DOLORS RIERA BATLLE.

Concerts de Euterpe

Lo dilluns prop-passat doná l' Euterpe la ús con- cert de la temporada ab una entrada regular obte- nint l' aplauso de sempre. Entre las pessas corals recordém *La Gratitut* y *La Brema*, del inolvidable Clavé; *Lo Llobregat* y *La romor del Segre* (estreno) de Goula pare; la gran *Cantata á Clavé*, del mestre Obiols y *El cup*, del mestre C. Ribera. En la part Orqustral sentirem: la sinfonia sobre motius cata- lans núm. 3, de J. Ribera; una gavota del mestre

Nicolau, la sinfonia de *Le cheval de bronze*, de Anber; y la sinfonia del *Guillermo Telle* de Rossini.

Respecte al estreno, ó siga *La Remor del Sogre*, precis es dir que l' autor de la música no estigué á tanta altura com l' autor de la lletra: aquesta original del llorjat poeta senyor Guanyabens, es superior, de lo millor que s' ha escrit en lo género, y la música al revés, de can, es difusa y ab poca originaltae, si bé molt ben trobada en qüestio d' armonias.

Ab tot, fan repetida y tingue bon número d' aplausos, creyent que no será l' ultima vegada que la sentirem.

Pera 'l dia 8 de Septembre, s' está organisant un escullidissim concert que constará de tres parts.

No hi faltarem—R.

ESPECTÁCLES EN PROJECTE

Las empresas de alguns de nostres teatros s' ocupan ja dels espectacles que pensan presentar durant las festas del Centenari. Bo es que ho fassin per iniciativa propia, ja que oficialment sembla que no han d' esperar res de la Junta organisadora.

La de Eldorado 's proposa estrenar una sarsuela d' aparato, titulada *Lo secret dels sabís*, y la del teatro del carrer de Montserrat ha resolt que dit elegant y espayós colisseu 's tituli «Teatro de la Ópera» perque té la idea de presentar espectacle lirich comensant las funcions lo dia 17 de Setembre ab lo estreno de la ópera *Cristóbal Colón*, de nostre paisa D. Francisco Vidal y Careta.

Aquesta ópera, de la que n' hem sentit fer elojis y que nostre públich no hauria pogut veurer, per ara á lo menos, en la escena de Barcelona per las exigencias de la empresa del Liceo y la tacanyeria de la Junta magna, será estrenada en lo teatro del Circo, gracias á la resolució de D. Frederick J. Garriga.

Sabem que 'l senyor Garriga té ja molt adelantats los ajustos d' artistas, tots catalans, que pendrán part en la representació. La part del ilustre descubridor del Nou Món sera confiada al aplaudit tenor Angioletti.

Molt digne d' alabansa es lo procedir del Sr. Garriga, propositantse portar á cap un pensament que no duptem sera del agrado de'ls filarmónichs y que fara honor á Catalunya.

¡Qui sab si precisament la circumstancia de que lo estreno de *Cristóbal Colón* pót fer honor á la patria catalana, es causa de que la Comissió d' espectacles de la Junta de firas hagi obrat ab mesquinesa! No ho estranyariam, á ser cert (lo que no falta qui ho assegura) que la nova ópera molesta á alguna personalitat artística que gosa d' influencia avuy en la Casa Gran. Y que aixó té probabilitats de ser vritat, pót colegirse també del procedir de la citada Comissió, no al no acceptar de moment la obra del senyor Vidal y Careta, sino al negarse á patrocinar eficás y materialment la representació encara que un número de músichs distingits la consideressin digna de ser estrenada ab motiu de las festas del Centenari.

Es ben segur, per lo que tenim entés, que si 's tractés d' un autor extranger no hauria topat ab tantas dificultats; pero ara la enveja ha fet sa via, logrant que tal volta sense que la Comissió obri ab deliberat propòsit anti-catalanista, lo resultat pogués ésser menos important al pérdrer la funció son carácter oficial.

Ab tot, es de esperar que no minvará en importancia, perque la empresa conta ab mòls elements y está resolt á que sigui un acte de ressonancia artística l' estreno de l' ópera de nostre paisa.

Lo senyor Garriga obrará, fentho aixís, per l' istil

de l' Ajuntament de Genova que ha encarregat á compositor italiá, al senyor Franchetti, la partitura d' una ópera honrant al genovés Colón, per' estrenarla en aquell teatro Municipal.

També en Rio Janeiro estrenarán l' ópera *Colombo* del Mtre. Gomez, d' aquell país, y en Dresde l' obra *El Nuevo Mundo*, tragedia de Colón, del alemany Carlos Kisting.

Allí no han buscat celebritats extrangeras: aquí s' ha rebutjat de cop la idea de patrocinar directament á un catalá fins en lo cas de que son treball reunís las condicions propias de una bona concepció musical.

No faltará certament durant las festas, funció dramática oficial; pero aquesta s' efectuará en lo teatro Principal á cárrech de la companyia castellana dels senyors Calvo y Giménez.

¿Veu lo lector com lo no ser catalá facilita als delegats de la Junta magna l' organisació de certas funcions?

Secció del Graciós

CANTARS

Per guanyar qualsevol plet,
una cosa sols fa falta:
ó bé tenir molts diners,
ó tenir la dona guapa.

Lo cabell que tens al cap
es mes negre que 'l betum
y negres igual ne son
los que voltan los teus ulls

VEIG.....

Un ángel en cada estrella;
un toro en cada badell,
una sogra en cada dona
y en cada sastre..... un inglés

AMADEO

Dígali barret dígali sombrero (°)

ESCENA VI

JAUMET, ANGELETA

ANG. ¡Enriquet, oh! (*Gran sorpresa y alegría.*)

JAUM. ¡Ma estimada!

ANG. ¿Aqui 't trobo! ¡Oh ditxa inmensa!

JAUM. Aquí mateix, qu' aquí 'm porta,
pera que 's calmin las penas,
l' amor qu' es per' mi un imán
de la mes forta potencia.

ANG. (*Molt alegre y an to natural*)

Es d' un efecte teatral
t' arribada y de novela.

JAUM. 'M sembla un somni amorós.

Ara de novelas déixat.
Digam si com ans m' estimas.

ANG. ¡Oh! si, t' estimo de veras:
molt més que Xactas y Atala,
mes qu' á Romeo Julieta,
mee qu' á Marsilla Isabel,
mes qu' al aucellet l' aucella,
mes.....

JAUM. Ja 'n tinch prou. Torna á dalt,
que jo tornaré depressa
y sabrás qui es l' Enrich teu
y d' ell quedarás promesa.

(°) Vejis lo número 90.

ANG. ¡Oh! es qu' aquí no hi ha'l papá.
 JAUM. No hi fa res aixó, Angeleta.
 Adios, hermosa. *Addio.*
 ANG. *Addio. T' espero.* (*Anantsen*)
 JAUM. *Espera.—*
 Me respallo, á l' Antón busco,
 n' hi planto quatre de frescas,
 lo faig desistir, y ¡alante!
 'm caso y... ¡Viva la Pepa!

(*Entra á un quarto de la dreta*)

ESCENA VII

RAMÓN, *desseguida* JOAQUIM.

RAM. Quant á un se 'l busca no 's troba:
 en Qui n no es á casa seva.
 JOAQ. (*Que venia detrás de Ramón*)
 (Veyam si ja haurán tornat,
 No las trobo, es una pena.)
 ¡Alsa, ja torno á se' aquí!
 ¿Qué 'm venias al darrera?
 Si, ab un fluviol sonant.
 RAM. No l' he sentit pas.
 JOAQ. *Abrévia.*
 qu'ara no estich per cansons.
 ¿Hont són las donas?
 RAM. ¿Las tevas?
 JAAQ. No; las mevas ja són mortas
 RAM. Donchs la meva es á Ayguafreda.
 JOAQ. ¡No fassis lo ximple, home!
 Vull di ahont son las forasteras.
 RAM. ¡Ah, ja t' entench!
 JOAQ. ¡Gracia á Dèu!
 RAM. ¿Qué vols co nensar la guerra? (*Ab sorna.*)
 JOAQ. Deix'ho está per' mi aixó
 y ja estás perdut.
 RAM. ¡Ay! (*Burlantsen.*)
 JOAQ. (*Cremat.*) ¡Cebas!
 RAM. Ja t' he dit que sols ab l' honra...
 JOAQ. Déixat d' honra.
 RAM. ¡Oh!
 JOAQ. Be, ¿hont son ellas?
 RAM. Per dalt.— (*Cridant.*) ¡Donya Rosalia!—
 Ja baixarán. — ¡Senyoreta!
 JOAQ. ¡Vaya un jo! Home, ¿no sabs
 que tot lo que vull s' arregla?
 De 'l que jo 'm cuydo...
 RAM. ¡Y no baixan!
 JOAQ. ¡Ca! no vaig pas gens depressa
 Las esperaré.
 RAM. Be, home;
 jo me 'n vaig; tú s'u y espéralas.
 (*Entra al quarto ahont es Jaumet.*)

ESCENA VIII

JOAQUIM, D.ª ROSALIA, ANGELETA

D.ª Ros. ¿Qui es que 'ns crida?
 JOAQ. Dèu las gnart.
 D.ª Ros. Dítxosós los ulls que 't veihen!
 ANG. (Si, jo ho crech. ¡Vaya una ditxa!
 (Fòs l' Enriquet meu...))
 D.ª Ros. M' alegra.
 JOAQ. Y á mi també. ¿Qu' estás trista?
 ANG. No, padri; si estich contenta.
 JOAQ. ¿Qu' anyoras al promés?
 D.ª Ros. ¡Ca!
 JOAQ. ¿Que no 'n tens?
 ANG. Jo...
 JOAQ. Tot pot ésser.
 Si no 'n tens (*Ab intenció.*) jo te'n s' un.
 D.ª Ros. No la sofoqui, ¡pobreta!
 JOAQ. Es qu' aviat tindrà l' edat
 y l' hem de casar.
 D.ª Ros. No hi pensa

ANG. (¿Que no hi penso, y tot lo dia
 deliro ab aquesta idea?)
 D.ª Ros. Com may s' ha mogut de casa
 ni per forat ni finestra,
 com qui diu, ha vist lo món.....
 Alli á Barcelona 's queda
 sempre en lo pis tota sola.
 JOAQ. ¿Y qué vol di' aixó, Angeleta?
 ANG. Res; que m' agrada llejir,
 y com sempre tinch comedias.....
 D.ª Ros. ¡Ah, aixó si! Co.n qu' á 'n Fàbregas
 li agradan tant las sarsuelas,
 ella á ratos ne llejeix
 á casa, despres ho deixa;
 á mi 'ls arguments m' esplica.
 y ab aixó quedo contenta.
 JOAQ. ¿Y ara no ho troban á anyora
 ni vosté, ni tu, Angeleta?
 ANG. No, senyó, ni gens ni mica:
 també 'ns plau la vida aquesta.
 JOAQ. Donchs si 't vols quedar, ja ho sabs,
 pots estarte á casa meva.
 D.ª Ros. Gracias.
 JOAQ. T' obsequiarem
 molt lo noy y jo.
 ANG. S' aprécia.
 D.ª Ros. ¡Ah! jo ara tinch d' anarmen.
 qu'us preparo una sorpresa,
 JOAQ. (Aixó, si qu'ara 'm vé be.) (*Content*)
 ANG. ¿Qué será? (*A. D.ª Rosalia*)
 JOAQ. (Debia conéixer
 que jo m' anaba á cuydar
 de que se'n anés.)
 D.ª Ros. Si ho deya...
 Poguessis venir, Joaquim.
 JOAQ. Ara tinch un xich de feyna.
 ANG. ¡Jesús, sempre está ocupat!
 D.ª Ros. ¡Si 's cuyda de tot, beneyta!
 JOAQ. ¡Ah! si jo 'm dech bellugar
 fent alguna cosa sempre.
 Miri.....
 D.ª Ros. Be, jo torno luego.
 Esplicaho á la Angeleta.
 (*Seguirá*)

Repertori de Fora

La Garrriga 16 d'Agost

Estimat Director: D' ensá de la festa major l' ele-
 ment jove de la colonia, á fi de poguer descansar á
 la compenya dramática d' aficionats, ba organisat
 dos concerts, un cada setmana, en los salons del «Cir-
 culo de Recreo» artísticament decorats baix la ente-
 sa direcció del jove pintor Casto Oliver. Dits concerts
 seguits del reglamentari é indispensable ball de
 Societat, han estat de lo milloret de la temporada;
 essent digne de notarse que las pessas musicals per-
 piano foren totas confiadas á senyoretas que surti-
 ren brillantment del compromís, distingintse nota-
 blement las simpáticas Grau, Mata, Llorens, Arce,
 Vives y altrás que no recordo: aquesta última demos-
 trá ser una verdadera mestra interpretant d' una
 manera acabada una sinfonia sobre motius de *L' Africana*.

La coneguda soprano senyora Manent nos deleytá
 en l' últim concert ab una preciosa romansa de la
 ópera *Capuleti é Montechi*.

En la vetllada del dissapte passat lo jove Sala llogi
 ab bona entonació tres sentidas poesias del malhau-
 rat Casas y Amigó, que sigueren molt apiudidas.

Ans d' ahir diumenje, se cantá en aq = est teatro
Marina y Chateau Margaux per una compaña d' afi-
 cionats d' aqueixa capital, que vá ser una desgracia.
 ¡Quin modo de *rifarse* tant descaradament á lá con-
 currencia escullidissima que omplia de gom á gom
 la sala!—J. B.

Olot, 10 d' Agost.

Actualment tenim sarsuela en nostre teatre. Las obras que, entre altres, s' han posat en escena, són: *Las dos princesas*, *Caretas y capuchones*, *El salto del pasciego*, *Marina* y *El Monaguillo*.

Durant la representació de las dos primeras, la concurrencia siguió molt escassa, probablement perquè tingué lloch en dissapte.

En la del diumenge següent (31 de juliol) hi hagué un plé, y lo mateix sucsehí lo dimecres (3 de Agost), en que 's representá la tan coneguda opereta *Marina* y la sarsuela *El Monaguillo*.

Tant las senyoras Viada y Sendra, com los senyors Roca, Quero, Garcin, Cascollano y Escribá, desempenyaren be son treball: la música y coros obehiren degudament la batuta del director d' orquesta.

No parlo d' altres funcions, perquè no hi he estat, á causa de malaltia que fa també que aquesta carta vingui un xich retrassada; pero que de tots modos li envío, per si la vol insertar.—A.

Reunions particulars

ESQUERRA DEL ENSANXE.—Obras posadas diumenge passat: lo juguet líric *La salsa de Aniceta* per las senyoretas Barris y Masriera y 'ls senyors March y Solá; la sarsuela *El Cosechero de Arganda*, per ditas senyoretas Barris y Masriera y 'ls senyors Verano, Nonell y Mercadé, y per final *Los Zangolatinos*, per las mateixas senyoretas y 'ls senyors Palaudarias y Solá.

Se distingiren molt los senyors Verano y Palaudarias. Las senyoretas, bé. Un llenó complert. Acabá la funció ab un ball de societat.—J. Nin.

ROGER DE FLOR.—Avants que tot debem encarregar á qui correspongui que fassi present á las senyoras *damas* que 's llevin mes dematí, puig á las cinch no son horas de presentarse, havent de acabar tart la funció per la seva conveniencia. Per alguna cosa se las retribueix.

En la última funció se representá la comedia *Los Higonotes*, que, encara que alguna part flaquejava y algunas escenas resultaren bastant fluixas, siguió no obstant ajustadeta en conjunt. Se encarregaren dels principals papers las senyoretas Varela y Paz y 'ls senyors Costa, Casanovas, Barnils, Saenz, Josen-de y Sánchez.

Per últim se posá en escena la comedia dels senyors Asmarats y Alonso, *Aucells de jardí*, que va agradar molt, á pesar de queno 'n van saber treure' partit possible.

CAMPOAMOR (Gracia).—Ab escassa concurrencia tingué lloch per la tarde del diumenge la funció composta de las produccions *Ciuch minats fora del món*, que la senyoreta Garzon y 'l senyor Estruchs digueren molt be; *La casa de campo*, á càrrech de la mateixa senyoreta y dels senyors Pujol, Carbonell y Bestriz.

Lo senyor Rovira recitá lo monólech *Sobre la creu*, que li valgué aplausos.

LA LIRA (Gracia).—De dugas pessas constaba la funció del diumenge ab tot y entrar en lo programa de la festa major. *Messalina* y *Un tigre de bengala* que eran las escullidas, siguieren regularment desempeñadas per las senyoretas Casao y Borillo y 'ls senyors Font, Fuentes, Moret y Sanz.

FOMENT PROTECTOR (Gracia).—Lo diumenge per la nit, com á vigilia de festa major tingué lloch una funció lírica que deixá molt complascuda á la concurrencia que assistí á aquest espayós local. Las bonicas sarsuelas *El mismo demonio* y *La leyenda del monje*, que 's posaren en escena concertadas y dirigidas per l' acreditat mestre senyor Perramont, tin-

gueren bona execució, tenint que repetir-se alguns números de música.

La senyoreta Circuns se portá bastant be, secundantla ab carinyo la senyora Molla, senyoretas Herrero, Marsal, González y 'ls senyors Aragonés, Trujols, Durán, Arqués, Alemany y Rodríguez.

CIRCUL DE PROPIETARIS (Gracia).—Lluhidas en extrem han sigut las funcions que organísá aquest important círcul ab motiu de la festa major.

Lo diumenge se representá la preciosa comedia en tres actes, de Vital Aza *El señor cura*. Lo senyor Balmanya que ab molt acert dirigeix las obras que 's posan en aquest teatre, s' encarregá del protagonista del que va ferne una verdadera creació. Talment semblaba que may hagués fet res mes que de rector; aquella naturalitat y aquell modo de dir, sols són propis d' un verdader artista y en aquest concepte tenim al senyor Balmanya y li enviem gustosos un aplauso desde aquestas columnas.

Las demás parts l' acompanyaren dignament, resultant, per lo tant, un conjunt de festa major; es á dir, de primera.

Las senyoras Gonzalez y Castillo son dugas caracteristicas que 'n saben; las senyoretas Castillo, Caparó y Garcia, molt bé; com també 'ls senyors Cazorla, Muñoz, Thomasa, Rodés, Reyes y Grau acertaren los personatges.

Lo dilluns, dia 15, se representá la sarsuela *La Mascota* en que lo senyor Balmanya féu las delicias del públich.

Ab gust fem constar que quantas obras se posan en escena en aquest teatre ho són ab tota propietat, lo que fa que produheixin excelent efecte.

LA GRANADA GRACIENSE.—Pera funció extraordinaria de festa major s' escullí lo magnífich drama *La Foruarina* en lo que 's distingiren notablement la actriu senyora Verdier y los senyors Llonch y Escayola que junt ab los que 'ls secundaren, obtingueren merescuts aplausos de la concurrencia que omplia 'l saló.

Continuaren las festas ab lluhits balls, pera 'ls que va ser contractada la aplaudida orquesta «La Catalana», de Granollers.

LA BANYA GRACIENSE.—També ha sigut molt concorreguda la funció que 's organísá pera 'l primer dia de la festa.

La muerte en los labios y *Mil duros y mi mujer*, són las que s' esculliren y que foren interpretadas ab acert.

La concurrencia numerosa, abundant lo bello sexo y..... la calor.—J. A.

LA ATLÁNTIDA.—Ab la comedieta *L' adroguer del cantó* y 'l juguet *Llam y fum* (estreno), de D. R. Rocavert, va donarse en son local del carrer de Tallers una escullida funció en que obtingueren aplausos las senyoretas Morenas y Serrano y 'ls senyors J. V., Balaguer, Hernández, Miró y Callís.

Llum y fum es una obra agradable, no exenta de defectes; pero que té tipos bastant ben apuntats y algún fins ben sostingut.

Al final va festejarse al autor y á ditas senyoretas que foren obsequiadas ab magníficas toyas de fiors y varios coloms.—J. Nin.

TRADUCCIÓ

La coloma y la rosa, 'l sol y 'l lliri
en altre época aymaba ab ver deliri:
ayuy, á tú tant sols;
á tu, nineta hermosa;
á tu, de pur amor única font;
á tu, coloma y lliri, sol y rosa.

AMADEO

A 'ls senyors de la Junta del teatro de la Colonia de'l senyor Güell.

SONET

Permetin qu' avuy jo a ma musa invoqui,
per' tal com se mereixen saludarlos;
permetinme, senyors, felicitarlos,
y que entre sos servidors ara 'm colouqui.

Vostés farán que mil recorts evoqui
lo teatro que va encanregárlas
y un cop estigui llast, jamay negarlos
podrá ningú la gloria que 'ls pertóqui.

Lo Sol del Art en la Colonia apunta,
y ab lo seu brill que tant potent conserva,
radiant y enlluernador sos raigs despunta;
l'oreig del Nört, de núvols lo presserva.

¡Gloria a vostés, senyors, d'aquíexa Junta
y protectors del Tèmple de Minerva!

AGUSTÍ RAFÍ

¿AHONT ES?

¿Qué s' ha fet mon amor que arreu cercantlo
no puch trobarlo en lloch?

¿Es que talvolta, 'ls juraments rompente,
á un al re ha dat son cor?

No ho sé; lo que puch assegurarvos
es que visch delirant.

Al menos, al anarsen, la peritua
mon cor m' hauris tornat.

J. T. y R.

Saló de descans

*** Degu lament enterats, podem dir que la senyora que, junt ab la senyora Tarés, va treballar en la funció de «La Africana» ressenyada en nostre número 89, es la actriu D.ª Maria Gabarró.

*** Diümenje y dilluns va haverhi funció en lo teatro de Selient, ananthi alguns artistes d' aquesta ciutat, entre altres la senyoreta Periu y 'l seuyor Morer.

*** Hem rebut carta de nostre corresponsal de Sabadell, (que no insertem per ser molt llarga) en la que fa laudatoria ressenya d' una funció donada en lo teatro del Ateneo Sabadellés, elogiant als executants aficionats, fentlosi algunas observacions y donant compte, per últim, de la possibilitat de que desaparegui la secció lírich-dramática d' aquell Centro de Recreo, per qüestions d' amor propi.

*** Los apreciables actors don Miquel Rojas y don Nicolau Sarto, van ser escripturats per donar una representació de *Los dos sargentos franceses*, en l' Envelat de Martorell.

A Martorell hi hagué, donchs, funcions de teatro durant la festa major. Pero 'l públich que va anar al teatro Millás debía ser de Cafreria, perque tot ho va fer menos atèndrer al espectacle. ¡Figúrinse que un actor va veurers obligat á dirigirli la paraula durant la representació perque callessin! Y gracias á aixó va poder seguir la funció.

*** Hem rebut en nostra Redacció los prime s números de «El Baluarte» y «El Consecuente», nous periódichs que 's publican respectivament en Tarragona y S. Martí de Provensals. Los tornem la visita, re netentos LO TEATRO CATALÀ.

*** Los reputats músichs concertistas del Liceo, senyors Tormo, Pujol, Salana y Parera donaren concerts en la Bisba! los dias de la festa major de dita vila.

*** Lo sonet del Sr. Rafí que publiquem en aquest número fa referencia á un elegant teatro que s' construeixen la població de S. Bòy de Llobregat.

*** La companyia de sarsuela del teatro de No-

velats va comensar ab *Sueños de oro* y ha tingut Somnis sense or, perque ja ha acabat. Ha passat, donch, com una pluja d' istiu. Y ara ¿qué hi vindrá?

*** La secció del teatro Català de Romea que dirijixen los Srs. Martí y Capdevila ara treballa á Mataró.

Celebrarem que 'ls probi.

*** L'òpera del teatro Calvo Vico no ha fet furrolla: ha fracassat. Tot es qüestió de *efes*.

CAVILACIONS

TRENCA-CLOSCAS

D. Pascual Tiana y Arnau

BARCELONA

Formar ab aquestas lletres degudament combinadas, los noms de 6 carrers de Barcelona.

PEP GALLEDÀ

LOGOGRIFO NUMÈRICH

1 2 3 4 5 6 7 8 9	Sinónimia de Comercial.
4 5 7 5 3 8 6 5	Nom de dona.
4 5 3 1 2 7 5	» » »
2 1 8 9 8 5	» » »
1 5 3 8 5	» » »
3 8 7 5	» » »
5 6 5	» » »
1 8	Nota musical.
9	Consonant.

Nox Ros

GEROGLIFICH

X : T

I I I

O R

I L

O O O

S I

I I I

ROMBO

Sustituir los punts per lletres, de modo que llegidas verticalment y horizontalment diguin: 1.^a ratlla, consonant; 2.^a, part del cos; 3.^a, nom de dona; 4.^a, poble català; 5.^a, idem; 6.^a, nom de dona; 7.^a, consonant.

C. BARRERA Y CARGOL.

Als que envihin las solucions exactas de las cavilacions d' avuy y las del n.º 92, se 'ls regalara un exemplar de cada una de de las obras «Cofis y Mofis», «Sense dona» y «Lo castell y la masia.»

Correspondencia

J. Roig Cardoni: ja esperan tanta.—J. Guasch (Vilanova): envio l'racibo. Moltes gracias. Los versos qu' envia avuy anirán; pero 'n tenim molts per ara.—Amadeo: ja véu si li posem.—Simón del Sol: donchs ¿que fem? No 's adormi, home.—Narcís Rafols: dispensi; pero lo que 'ns diu, no es convenient. Vingan rahons y discutirem.—Antón Pi: las Bases fins á fi de mes.—J. Vila: admes.

J. SOLÉ PIQUÉ, IMPRESSOR, RONDA UNIVERSITAT, 9.

TIPOGRAFIA
DR
Joaquím Solé y Piqué

IMPRESOS
 DE TOTES CLASSES A PREUS MÓDICHES
 PROMPTITUT EN LOS ENCÁRRECHS

Orquesta dels Catalans

de la que 'n forma part lo notable concertista de violi
 senyor Badia, dirigida per DON ROMUALDO ZU-
 BIELQUI.—Per' ajustos dirigir-se carrer del Hospi-
 tal, 102, 4.ª Barcelona

Survey esmerat en perrucas pera teatre.—Especial-
 tat en caracterisar.

—❖—

Saló per' afeytar, tallar y rissá 'l cabell.

—❖—

GRACIA.=PROVIDENCIA, 43.=GRACIA

OBRAS NOVAS
del reputat autor
DON JOSEPH MARÍA POU

Tres pierrots y Lo Polisson, comedias
 un acte.—**Un marido á línea corta**, sa-
 suela en un acte.

Totas aquestas obras se trobarán de venta en
 Administració de aquest setmanari ab un descuen-
 te de 25 per 100 sobre 'ls seus preus.